

Котирло Оксана Олександрівна,
доцент кафедри господарсько-
правових дисциплін навчально-
наукового інституту права та
психології Національної академії
внутрішніх справ, кандидат
економічних наук, доцент

РЕФОРМУВАННЯ ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Фондовий ринок - це специфічний ринок, на якому держава реалізує завдання залучення, розподілу та розміщення інвестиційних коштів між надлишковими та дефіцитними секторами, окремими галузями й секторами економіки; перерозподіляє доходи і власність, формує нові відносини власності, розпорядження та використання; здійснює завдання формування цивілізованого інвестора. Завданнями державного регулювання фондового

ринку мають бути: гарантування рівних прав і безпеки для професійних учасників; реалізація державної політики розвитку фондового ринку; створення інформаційної системи і здійснення контролю за обов'язковим розкриттям відповідної інформації учасниками ринку.

Фондовий ринок є невід'ємним елементом фінансової системи економіки. В Україні фондовий ринок формально існує вже понад 23 роки. Але процес інституційного становлення, набуття необхідних якісних параметрів ринку ще далеко не завершений.

На етапах становлення фондового ринку України організований він був одним з технічних засобів під час проведення приватизації державних підприємств, проте з специфічними характеристиками. При цьому він використовувався лише у приватизаційних процесах, водночас як первинне розміщення акцій практично не відбувалося. Такий первинний фондовий ринок не забезпечував підприємства реальними інвестиційними ресурсами. На сучасному етапі розвитку економіки України перед фондовим ринком постають нові завдання, які орієнтують на вирішення проблеми інвестиційного забезпечення економіки.

З метою забезпечення ефективного становлення фондового ринку України політика держави має бути зосереджена на наступному: налагодження тісного співробітництва в рамках міжнародних організацій, особливо в співпраці з ЄС та роз'яснення потенційних можливостей з метою створення позитивного іміджу українського фондового ринку серед зарубіжних та вітчизняних інвесторів; підвищення вимог до корпоративного управління, чітке визначення прав та обов'язків емітентів та інвесторів; спрощення доступу до внутрішнього ринку зарубіжних інвесторів та запровадження менш жорстких методів валютного регулювання з метою доступу вітчизняних підприємств до міжнародних ринків капіталу; розширення кількості фінансових інструментів, доступних для інвесторів, повноцінне впровадження в обіг похідних цінних паперів, зокрема створення забезпечення хеджування інвесторів на вторинному ринку цінних паперів; введення в дію міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, погодження нормативної бази та регулювання ринку фінансових послуг відповідно до світових стандартів.

Метою регулювання фондового ринку є реалізація єдиної державної політики у сфері випуску та обігу цінних паперів та їх похідних; створення умов для ефективної мобілізації та розміщення учасниками ринку цінних паперів фінансових ресурсів з урахуванням інтересів суспільства; одержання учасниками ринку цінних паперів інформації про умови випуску та обігу цінних паперів, результати фінансово-господарської діяльності емітентів, обсяги і характер угод з цінними паперами та іншої інформації, що впливає на формування цін на ринку цінних паперів; забезпечення рівних можливостей для доступу емітентів, інвесторів і посередників на ринок цінних паперів; захисту прав учасників фондового ринку; інтеграції в європейський та світовий фондові ринки; контролю за прозорістю та відкритістю ринку цінних паперів.

Процес регулювання фондового ринку охоплює: створення нормативно-правової бази функціонування ринку; відбір професійних учасників ринку; контроль за дотриманням учасниками ринку норм та правил функціонування

ринку; систему санкцій за відхилення від норм та правил, встановлених на ринку;

Удосконалення системи регулювання фондового ринку в Україні потребує: розробки заходів щодо його дальшого розвитку; оптимізація державного регулювання та розвитку саморегулювання; поступової передачі саморегулювним організаціям професійних учасників фондового ринку частини повноважень щодо передліцензійної роботи, моніторингу діяльності своїх членів, підготовки, перепідготовки, попередньої сертифікації фахівців та ін.